

ЛОГІСТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО КЕРУВАННЯ ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

*Михайлишин Д.М., Плужніков Д.О., здобувачі вищої освіти
basket1979@ukr.net*

*Науковий керівник: Кудрявцева О.В., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

У сучасних умовах необхідний перехід до управління, що відповідає сучасному стану економіки, заснованому на оцінках і методах аналізу транспортно-логістичної системи. Необхідність такого підходу до організації управління транспортним процесом зумовлена, насамперед, принциповими змінами в характеристиках економічного та організаційно-управлінського середовища.

Високий рівень рухливості та невизначеності зовнішнього середовища, притаманний ринковим відносинам, значно підвищив вимоги до адаптаційних властивостей транспортної діяльності. Тому для прийняття обґрунтованих управлінських рішень з'явилася необхідність вироблення нових методичних підходів до розв'язання транспортно-логістичних задач.

На сьогодні найпоширенішими підходами є: системний підхід, детермінований, стохастичний або ймовірнісний, статичний, динамічний, функціональний, експериментальний, логістичний підхід.

Методологічною основою наскрізного управління потоковими процесами є системний підхід. Він являє собою комплексне вивчення явищ, ситуацій або об'єктів як єдиного цілого з позицій системного аналізу. Він дає змогу розглядати будь-який об'єкт досліджень у логістиці як інтегровану логістичну систему навіть тоді, коли вона складається з окремих відносно роз'єднаних підсистем. У зв'язку з тим, що основною характерною рисою логістичних систем є тісний взаємозв'язок усіх її елементів і частин, то системний підхід під час аналізу процесів виробництва та обігу, вироблення відповідних рішень та їх реалізації означає врахування цих взаємозв'язків. Вивчення окремих господарських об'єктів або явищ виходить з того, що вони являють собою складову частину складніших структур або процесів. Встановлення ролі кожної з цих частин в ефективному функціонуванні цілого визначає відповідний комплекс заходів щодо її закріплення. Системний підхід допомагає розглядати досліджуваний об'єкт як комплекс взаємопов'язаних підсистем,

об'єднаних спільною метою, розкрити його інтегративні властивості, внутрішні та зовнішні зв'язки. Системний підхід не виражається у вигляді конкретної суворої методологічної концепції. Його можна охарактеризувати як сукупність певних принципів, дотримання яких дає змогу цілеспрямовано зорієнтувати теоретичні дослідження і практичну діяльність. У процесі створення логістичних систем необхідно керуватися такими положеннями системного підходу: - узгодження ресурсних, інформаційних та інших характеристик, що виражаються через кількісні та якісні показники проєктованих або діючих систем; ліквідація невідповідностей між інтересами, цілями, завданнями і показниками всієї логістичної системи та її окремих підсистем; дотримання послідовності просування етапами створення або аналізу функціонування логістичних систем.

Детермінованість системи зумовлює застосування детермінованого підходу, який передбачає повну передбачуваність результатів логістичних процесів. Це стає можливим, коли логістична система відпрацьована такою мірою, що негативний вплив чинників, які впливають, на кінцеві результати зведено до мінімуму за рахунок високої адаптивності на основі дотримання логістичних принципів.

Стохастичний або ймовірнісний підхід означає, що під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників і випадкових впливів кінцеві, очікувані результати можуть набувати нестійкого характеру. Функціонування реальних логістичних систем зумовлене наявністю складних стохастичних зв'язків як усередині цих систем, так і у відносинах із навколишнім середовищем.

У зв'язку з цим у процесі ухвалення рішень необхідно брати до уваги ступінь узгодженості загальних цілей логістичної системи та її функціональних підсистем зі станом ринку та їхню залежність від впливу зовнішніх подразників.

Що нижчий ступінь узгодженості та рівень інтеграції із зовнішнім середовищем, то вища ймовірність помилок і відхилень очікуваних результатів від запланованих.

Статичний підхід – цей підхід допомагає досліджувати логістичні проблеми станом на певний момент часу. Найчастіше його застосовують для аналізу функціонування, а також під час розрахунків щодо розміщення логістичних ланок і формування логістичних ланцюгів.

Динамічний підхід, на відміну від статичного підходу, означає вивчення логістичних систем, підсистем та їхніх взаємозв'язків у

розвитку, у безперервному русі під впливом чинних тенденцій у зовнішньому та внутрішньому середовищі.

Функціональний підхід - він значно підвищує ефективність аналізу функціонування логістичних систем і підсистем. При його використанні оперують двома основними комплексними поняттями: процесом функціонування системи та законом функціонування системи.

Процес або іншими словами режим функціонування логістичної системи показує зміни в її стані, які виражаються зміною будь-якої величини, що характеризує цю систему.

Як закон функціонування виступає сукупність правил і певна послідовність дій. Знаючи закони функціонування логістичних систем, їхній вихідний стан і задаючи кінцеві результати, у процесі планування та управління розробляють моделі та прогнози їхнього подальшого розвитку.

Експериментальний підхід у логістиці передбачає проведення необхідних досліджень шляхом активного втручання в перебіг логістичних процесів і подальшого спостереження за результатами. Цей підхід використовується у випадках виникнення відхилень від заданих параметрів функціонування логістичних систем і підсистем. Прийоми і методи, що відповідають цьому підходу, допомагають краще зрозуміти сутність досліджуваних проблем, відкоригувати логістичні програми з урахуванням причинно-наслідкових зв'язків і накладання різновекторних інтересів.

Конкретизоване вираження підходів проявляється в системі правил і прийомів, що утворюють відповідні методи з управління логістичними процесами.

У логістиці як науці, що перебуває на стику економіки, кібернетики, менеджменту, психології та соціології, широко використовується вся сукупність методів, теорій і видів аналізу, що розроблені та застосовуються для розв'язання загальних або локальних завдань у сферах виробництва та обігу. Серед них не можна виокремити більш чи менш важливі. Кожен із них у певній ситуації може відігравати вирішальну роль у досягненні поставлених цілей.